

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **V. S.**, zast. Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL.M.eur, advokátem se sídlem Karolinská 654/2, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2016, č. j. OAM-3/LE-LE05-LE05-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 10. 2016, č. j. 78 Az 12/2016 – 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Předmětem sporu je jednak otázka řádně zjištěného skutkového stavu a s tím související nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, dále i otázka oprávněnosti žádosti o mezinárodní ochranu.

[3] Krajský soud namítanou nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného z důvodu nesprávně či neúplně zjištěného skutkového stavu neshledal. Ze správního spisu ověřil, že žalovaný vycházel zejména z informací poskytnutých stěžovatelem jednak v samotné žádosti o udělení azylu, a dále z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z uvedených listin vyplynulo, že stěžovatel o azyl žádá zejména z důvodu, že nechce nastoupit

a vykonat vojenskou službu, neboť se obává, že po výcviku by jej poslali bojovat do Doněcké či Luhanské oblasti, na jejichž území probíhají nepřátelské boje, a rovněž z obavy, že by mohl být za vyhýbání se nástupu vojenské služby v jeho domovském státě trestně stíhán.

[4] Dále si žalovaný jako podklad svého rozhodnutí vyžádal informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, posouzení mezinárodní ochrany (15. leden 2015 – aktualizace č. 2, září 2015 – aktualizace č. 3), výroční zprávu organizace Human Rights Watch z 29. ledna 2015, informace z Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, o stavu lidských práv na Ukrajině (1. prosince 2014 až 15. února 2015, 16. února 2015 až 15. května 2015, 16. května 2015 až 15. srpna 2015), informace Ministerstva zahraničních věcí o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti ze dne 21. 5. 2015, č. j. 98848/2015-LPTP, informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP, informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP, zprávu organizace Freedom House – Svoboda ve světě 2015 – Ukrajina, výroční zprávu organizace Amnesty International ze dne 25. 2. 2015 a k trestu smrti (duben 2015). Dále si žalovaný jako podklad pro své rozhodnutí vyžádal informace o dějinách Ukrajiny od roku 1996, s datem poslední úpravy 4. 12. 2014 a informace o bojích na východě Ukrajiny. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 1. 2006, č. j. 4 Azs 111/2005 – 58, „řízení o udělení azylu je totiž specifické tím, že tvrzení žadatele o azyl hraje zcela zásadní roli a správní orgán z nich vždy vychází. Obsahují-li skutečnosti obecně podřaditelné azylovým důvodům, hodnotí je z hlediska pravdivosti a opatří si objektivní informace o zemi původu, které pak porovná s údaji sdělenými žadatelem a učiní celkový závěr.“ V napadeném rozhodnutí se žalovaný zabýval jednotlivými předpoklady udělení mezinárodní ochrany a doplňkové ochrany dle § 12 - § 14b zákona o azylu, kdy postupně dospěl k závěru, že uvedené podmínky stěžovatel nespĺňuje, neboť v průběhu celého správního řízení netvrdil, že by mu hrozilo nějaké pronásledování či že by z pronásledování měl odůvodněné obavy.

[5] Soud v souladu se závěry uvedenými v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 Azs 8/2005 – 49, neposuzoval, zda žalovaný na základě zjištěného skutkového stavu správně uvážil, jestli neexistují některé další relevantní důvody pro udělení azylu. Rozsah a způsob zjišťování podkladů pro rozhodnutí určuje správní orgán, který také dle § 34 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „správní řád“) správního řádu hodnotí důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti.

[6] K věcným důvodům soud ze správního spisu zjistil, že stěžovateli nebyl dosud oficiálně povolávací rozkaz doručen, neboť si jej nepřevzal. Soud nepochybnil, že v případě vyhýbání se nástupu vojenské služby hrozí takové osobě na Ukrajině trest odnětí svobody, ostatně v hlavě XI. zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákona, jsou upraveny skutkové podstaty trestných činů proti branné povinnosti, které jsou trestné v České republice, avšak sám stěžovatel do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že povolávací rozkaz mu nebyl dosud oficiálně doručen. Trestného činu vyhýbání se nástupu vojenské služby, za který by mu po návratu do země původu hrozil trest odnětí svobody, se dosud nedopustil.

[7] K této problematice se již několikrát vyjádřil Nejvyšší správní soud, například v rozsudku ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. 3 Azs 8/2005, uvedl, že „je-li vojenská služba v zemi původu žadatele o udělení azylu povinná a za její nenastoupení hrozí přiměřený trestní postih, není pouhá snaha vyhnout se nastoupení této vojenské služby důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, byť je odůvodněna obavou z trestního stíhání a trestu“, přičemž krajský soud neshledal důvod, proč by se měl v daném případě od judikatury Nejvyššího správního soudu odchýlit a považuje tak námitku za nedůvodnou. Námitku, že žalobou napadené rozhodnutí je zatíženo vadou, neboť se žalovaný nezabýval podmínkami ve věznicích na Ukrajině, považoval soud s ohledem na výše uvedené za nerelevantní.

pokračování

[8] Soud zdůraznil, že situaci, kterou si žalobce způsobil svým jednáním, nelze řešit pomocí mezinárodní ochrany – řízení o udělení azylu v žádném případě nesupluje pobytové řízení cizinců, opačný závěr by svědčil o obcházení zákona. Jak uvedl sám žalobce, na území České republiky pobývá od roku 2012, přičemž o azyl požádal až za situace, kdy mu reálně hrozí, že bude v důsledku neoprávněného vstupu a pobývání na území České republiky, opakovaně vyhoštěn. Na tuto skutečnost taktéž poukázal v napadeném rozhodnutí již žalovaný a soud se s jeho názorem zcela ztotožňuje – poskytnutí azylu nelze zaměňovat s jinými formami legálního pobytu a účelově jej užívat.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[9] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[10] Stěžovatel namítá, že žalovaný dostatečným způsobem nezjistil informace o zemi původu, což mělo za následek nesprávné rozhodnutí v tom smyslu, že mu nebyla udělena mezinárodní ochrana. Množství hodnotících úvah krajského soudu je nezákonné. Za nezákonný postup považuje i neprovedení navrhovaného důkazu.

[11] Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Uvádí, že podrobné odůvodnění doplní k výzvě Nejvyššího správního soudu.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že stěžovatel v průběhu svého azylového řízení výslovně popřel, že by měl v zemi původu jakékoliv problémy. Z jeho výpovědi nevyplývá, že by byl na Ukrajině vystaven jakémukoliv jednání podřaditelnému pojmu pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu.

[13] Jako důvod své žádosti uvedl, že se obává o povolání do armády. Branná povinnost patří k základním a občanským povinnostem. Tuto zásadu uznává mimo jiné i Úmluva o právním postavení uprchlíků (Ženevská konvence), Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Také Úřad vysokého komisaře pro uprchlíky (UNHCR) ve svém stanovisku ze dne 1. 10. 1999 uvádí, že všeobecně se uznává, že státy jsou oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je vykonat. Podle Ženevské konvence není ani vyhýbání se nástupu vojenské služby či dezerce, byť by byla trestná, důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[14] Stěžovatel pochází ze západní části země, tj. oblasti, která je velmi vzdálená od ozbrojených střetů mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a místními separatisty (Doněcká a Luhanská oblast na východě Ukrajiny při hranici s Ruskem). Ze země původu odjel pouze kvůli práci. Výslovně prohlásil, že jiný důvod pro odchod z vlasti, než uvedl, neměl.

[15] V roce 2014 bylo stěžovateli uděleno správní vyhoštění. Dne 5. 1. 2016 byl zajištěn, neboť pobýval na území neoprávněně, mařil správní vyhoštění a svou totožnost prokazoval padělaným dokladem totožnosti. Následně požádal o mezinárodní ochranu. Stěžovatel byl také již soudně vyhoštěn, a to rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 4. 1. 2006, č. j. 46 T 1/2016.

[16] Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřijatelnost dle § 104 a odst. 1 s. ř. s. odmítl, popřípadě zamítl pro její nedůvodnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Soud stěžovatele nevyzýval k podrobnému odůvodnění kasační stížnosti, neboť podaná kasační stížnost obsahovala veškeré zákonem stanovené náležitosti a je i bez dalšího doplnění projednatelná. Pokud stěžovatel chtěl soudu sdělit další podrobnější argumentaci, nic mu nebránilo, aby tak během více jak dvou měsíců (od podání kasační stížnosti do rozhodnutí soudu) učinil. Povinnost soudu vyzvat stěžovatele k doplnění kasační stížnosti nastupuje pouze v případě takových vad kasační stížnosti, které brání jejímu posouzení.

[18] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[19] Soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu zdejšího soudu.

[20] Nejprve se zabýval nesprávně zjištěným skutkovým stavem žalovaného a s tím související nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí. Pokud by totiž krajský soud přezkoumal rozhodnutí správního orgánu, které nebylo k přezkoumání vůbec způsobilé, zatížil by vadou nepřezkoumatelnosti i své rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91).

[21] Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu (správního orgánu) je totiž možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[22] Veškerá výše uvedená kritéria obě napadená rozhodnutí splňují. Jedná se o srozumitelná rozhodnutí opřená o vyčerpávající odůvodnění, ze kterých je zcela zřejmé, proč krajský soud i žalovaný rozhodli tak, jak je uvedeno ve výroku obou rozhodnutí.

[23] Ze strany žalovaného byly získány všechny potřebné informace, reálie o zemi původu a správní orgán unesl své důkazní břemeno, přičemž je patrné, že se i krajský soud pečlivě zabýval celým správním spisem (odkaz na správní spis je v rozsudku uveden opakovaně). Situace stěžovatele byla hodnocena individuálně. Nebyly zjištěny žádné pochybnosti, tedy ani ty ve prospěch stěžovatele. Není tedy dán žádný prostor ani důvod pro aplikaci zásad *in dubio pro reo ani benefit of doubt*. O nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu v dané věci nelze hovořit, neboť rozsudek není nesrozumitelný ani netrpí nedostatkem důvodů rozhodnutí.

[24] Soudu není příliš zřejmé, jak by namítané nadměrné množství úvah krajského soudu, mohlo zakládat nezákonnost napadeného rozsudku. Podrobné a podrobně rozvedené odůvodnění je zpravidla vždy v souladu se zákonem, neboť díky němu je patrné, jak se krajský soud vypořádal se žalobními námitkami, a které úvahy jej vedly ke konečným závěrům. Takový postup lze stěží hodnotit jako nezákonný, právě naopak.

pokračování

[25] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto Nejvyšší správní soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí zdejší soud podrobně věcně zabýval.

[26] Nejvyšší správní soud nezákonné hodnocení věci neshledal. Stěžovatel neuvedl během celého správního řízení žádné azylově relevantní důvody. Nejsou-li v průběhu řízení tvrzeny relevantní skutečnosti, není povinností správního orgánu je dokazovat.

[27] Listinné důkazy přiložené ve správním spise stejně jako odůvodnění rozhodnutí svědčí o tom, že správní orgán vycházel při rozhodování o žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze všech dostupných informací v souvislosti s politickou a bezpečnostní situací a zjištěním stavu dodržování lidských práv na Ukrajině.

[28] Stěžovatel ve správním řízení uvedl, že v případě návratu na Ukrajinu bude nucen nastoupit vojenskou službu nebo jít do vězení. Problematikou služby v armádě se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval, např. v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, či v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, a dospěl k závěru, že samotné odmítní této služby, byť by její výkon byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, není azylově relevantní.

[29] K namítanému neprovedení důkazu Nejvyšší správní soud uvádí, že soud nemá povinnost provést jakýkoliv důkaz, který mu účastníci navrhnou. Pokud by účastník např. navrhoval důkaz, jenž nemá s danou věcí zjevně žádnou souvislost, případně pokud by byl vzhledem ke zjištěnému skutkovému stavu takový důkaz již nadbytečný, pak by soud nemusel takový důkaz provádět. Je však vždy povinen zdůvodnit, proč nepovažuje za nutné navrhovaný důkaz provést.

[30] Soud připomíná, že ve stěžovatelově situaci nejde o odepření vojenské služby, neboť povolávací rozkaz mu ještě nebyl doručen. Krajský soud proto zcela správně uvedl, že trestného činu vyhýbání se nástupu vojenské služby, za který by stěžovateli po návratu do země původu hrozil trest odnětí svobody, se stěžovatel dosud nedopustil a zabývat se podmínkami ve věznicích na Ukrajině, je proto nadbytečné. Nebyl proto ani povinen provádět k podmínkám ve věznicích na Ukrajině stěžovatelem navrhovaný důkaz Monitorovací zprávou Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ze dne 29. 4. 2015, o Ukrajině.

[31] K bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, kde konstatoval, že „[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ Odkázat lze také na další rozhodnutí, ve kterých se této problematice věnoval, např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, usnesení ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, či usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[33] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. března 2017

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu